

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta sociálních věd
Institut sociologických studií
Hodnocení diplomové práce – posudek konzultantky

Název práce: Vliv typu sociálního státu na důchodový systém

Autor: Martin Zíka

Konzultant: Ing. Bohumila Čabanová, PhD.

Aktuálnost tématu

Zabezpečení obyvatel ve stáří je v každé vyspělé společnosti závažným odborným i politickým tématem. Protože se jeho řešení týká velké většiny obyvatel, ať již jako plátců nebo uživatelů důchodových systémů, je často nastolovanou veřejně politickou agendou. Autor posuzované diplomové práce se rozhodl pro teoretičtější pohled na problematiku současných důchodových systémů a zjišťuje, zda odlišnosti v uspořádání současného důchodového systému vybraných zemí souvisí s jejich přiřazením k jednotlivým typům sociálního státu podle klasické typologie G.Esping-Andersena.

Cíle práce a jejich naplnění

Cíle práce jsou jasně formulované. Student si klade za úkol zjistit, jak se teorie WS promítá do penzijních systémů vybraných zemí, proč je třeba při zavádění penzijních reforem dbát na institucionální uspořádání sociální politiky jednotlivých zemí a konečně co z předchozí analýzy vyplývá pro ČR a její penzijní reformu. Cíle práce byly podle mého názoru naplněny způsobem odpovídajícím formátu textu – tedy diplomové práce.

Metodologie

Základní metodou je pro studenta srovnávací analýza, ke které však přistupuje kriticky a s vědomím možných obtíží. Dále čerpá z rozhovorů s experty (ne s aktéry, jak je uvedeno v názvu metody) pro důchodovou reformu z hlavních politických stran v ČR, i s experty nezávislími. Metody jsou doplněny analýzou rolí aktérů, kteří mají podle autora zásadní vliv na českou důchodovou reformu.

Obsah práce

Práce je členěna do šesti kapitol. Teoretickým východiskem je zejména Esping-Andersenova práce a její kritika, pozdější reflexe jeho přístupu a definice nových sociálních rizik. Autor zde zmiňuje i pojem setrvačnosti (stickiness) institucí a problém path dependence.

Kapitola čtvrtá je věnována samotné srovnávací analýze penzijních systémů Švédska, Velké Británie a Německa jako učebnicových příkladů typů sociálního státu. Autor postupně seznamuje čtenáře s jednotlivými systémy v širších souvislostech, což je pro zkoumání sociálně politických systémů velmi důležité a posléze vybírá kritéria, která podrobuje srovnání.

Pátou kapitolu nazvanou Reflexe odborné literatury autor věnuje názorům renomovaných odborníků na důležité aspekty důchodového zabezpečení (demografická panika, mýtus privatizace prvního důchodového pilíře a konečně deseti makroekonomickým mýtům Orszaga a Stiglitze) a reakcím odborné veřejnosti na ně. Jakkoliv je tato kapitola zajímavá, vybočuje poněkud z logiky práce a bylo by vhodné ji zařadit jinam (blíže k teoretickým východiskům nebo do přílohy?)

Poslední kapitola analyzuje situaci v České republice a je v ní využito rozhovorů s experty a dalších zdrojů. Přináší řadu zajímavých informací k odborné problematice i politickému

zázemí důchodové reformy u nás. Součástí kapitoly je také analýza vybraných aktérů důchodové reformy v ČR.

Závěr práce je věnován především zodpovězení výše položených otázek.

Formální úprava práce

Diplomová práce působí na čtenáře poněkud „stísněným“ dojmem. Na rozdíl od obsahu na začátku práce nejsou v textu graficky odlišené kapitoly a subkapitoly, kapacita stránky je maximálně využita (počet znaků na stránce je určitě vyšší, než přikazuje norma).

Závažné připomínky ale k formální stránce práce nemám. Odkazy a citace jsou součástí textu, práce je napsaná čtivou formou bez prohrěšků proti odborné mluvě. Seznam použité literatury a dalších zdrojů je uveden v závěru práce. V příloze práce je tabulka s výstupem z analýzy aktérů, (její místo by ale spíše mělo být přímo v textu).

Celkové hodnocení práce

Na posuzované diplomové práci oceňuji především výběr tématu, vyhledání relevantních zdrojů informací i zaujetí, se kterým autor k práci přistupoval. Co v práci postrádám, je větší prostor věnovaný novým přístupům k sociálnímu státu, které vnášejí do klasické typologie další podněty.

Přes připomínky uvedené výše v posudku jsem přesvědčena, že diplomová práce Martina Zíky splňuje požadavky kladené na tento typ odborného textu.

Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako velmi dobrou.

V Praze, 26.1.2010

Bohumila Čabanová
vedoucí práce

